

Wschód Kultury/Inny Wymiar (27-30.08.2015) - wydarzenia

INNY WYMIAR MUZYKI

Multimedialny spektakl muzyczny z okazji rocznicy 100-lecia Ludobójstwa Ormian

Spektakl przygotowany przez zespół Klezmafour, Orkiestrę Symfoniczną Opery i Filharmonii Podlaskiej (pod batutą Nikoli Kołodziejczyka) oraz zaproszonych muzyków (Marta Maślanka, Kamil Radzimowski, Adeb Chamoun, Maciej Nerkowski) grających na dawnych instrumentach, takich jak duduk, zurna, cymbały, darbuka, tar, riq. O oprawę wizualną zadbają: Agnieszka Rogala, Krzysztof Ćwiertniewski i Krzysztof Małachowski.

Klezmafour - zespół czerpiący inspiracje z klezmerskich tradycji Białegostoku, Lublina i Warszawy. Do tradycji podchodzi w sposób nowatorski, z rockową energią i bałkańskim szaleństwem. Laureat dwóch nagród prestiżowego International Jewish Music Festival 2010 w Amsterdamie. Brzmienie tradycyjnych instrumentów muzyki doprawiają dużą dawką elektroniki, co w połączeniu z ich koncertową energią daje mieszankę wybuchową. Skład: Andrzej Czapliński, Wojciech Czapliński, Rafał Grząka, Kamil Siciak i Gabriel Tomczuk.

Orkiestra Symfoniczna Opery i Filharmonii Podlaskiej istnieje od 1954 roku. W swoim repertuarze posiada największe dzieła światowej literatury symfonicznej oraz muzykę współczesną. Zespół występuje w kraju i za granicą, w 1995 roku, pod batutą Mirosława Jacka Błaszczyka, koncertował w nowojorskiej Carnegie Hall. Od trzech lat siedzibą Orkiestry jest nowy gmach, a repertuar zespołu został wzbogacony m.in. o dzieła operowe i musicalowe.

Nikoła Kołodziejczyk - pianista, kompozytor, dyrygent. Stypendysta Berklee College of Music World Scholarship Tour, półfinalista Bosendorfer Solo Piano Competition na Montreux Jazz Festival 2007, zdobywca wielu nagród. Każdą okazję wykorzystuje do badań nad muzyką, tą najnowszą i tą zapomnianą - europejską, arabską, elektroniczną, jazzową, barokową i ludową. Muzyka to dla niego poszukiwanie nowych odpowiedzi na znane pytania - jego wielobarwne muzyczne opowieści wciągają ciekawą narracją i przemyślanymi zwrotami akcji.

Marta Maślanka - cymbalistka, specjalizuje się w muzyce filmowej i teatralnej. Gra w zespole DesOrient, w Kapeli Brodów i zespole muzyki dawnej Comtessa. Gra również muzykę sefardyjską, a na perskich cymbałach - santurze wykonuje muzykę irańską, współtworząc zespół PersoPolish Mohammada Rasouli.

Adeb Chamoun - gra m.in. w orkiestrze Naxos na takich instrumentach jak darbuka, tar i inne perskie perkusjonalia.

Krzysztof Ćwiertniewski - zajmuje się filmem offowym i eksperymentalnym, animacją, fotografią, grafiką. Prowadzi własną pracownię Filmu i Animacji Eksperymentalnej.

Kamil Radzimowski - kompozytor, multiinstrumentalista, producent muzyczny. Gra na organach piszczałkowych, fortepianie, gitarze, akordeonie i na takich instrumentach jak mijwiz, zurna i duduk ormiański.

Maciej Bogumił Nerkowski - baryton, absolwent Akademii Muzycznej im. Fryderyka Chopina w Warszawie. Współpracował z wieloma wybitnymi artystami, kameralistami, reżyserami.

Agnieszka Rogala - absolwentka ASP w Warszawie, studentka London Film School.

Zajmują się organizacją i realizacją projektu:

organizatorzy:

Organizatorzy: Opera i Filharmonia Podlaska, Białostocki Ośrodek Kultury

Koncert oratoryjny G.F. Haendel „Izrael w Egipcie”

„Izrael w Egipcie” - oratorium z 1738 roku, przedstawiające historię Narodu Wybranego i niosące ze sobą nowatorskie rozwiązania pod względem formalnym, wprowadzając bohatera zbiorowego (naród żydowski) i muzycznym (wykorzystanie monumentalnego aparatu wykonawczego w postaci dwojonych chórów, wzmocnienia podwójnej obsady instrumentów dętych o trzy puzony). Dzieło opiera się na tekstach wywodzących się ze Starego Testamentu (Księga Wyjścia oraz psalmy), ukazuje ważny moment w historii formowania się narodu żydowskiego: czas niedoli w Egipcie oraz jego exodus pod przywództwem Mojżesza. Część druga wiedzie słuchacza poprzez sugestywne obrazy muzyczne plag, które padają na Egipt oraz dramatycznych scen z wędrówki ludu izraelskiego. Całość oratorium wieńczy Pieśń Mojżesza (część trzecia), niosąca radość z uratowania Narodu Wybranego przed wojskami Faraona.

Oratorium jest niezwykle wyzwaniem dla artystów, dlatego na polskiej scenie muzycznej gościło jedynie dwukrotnie – ostatnio na Festiwalu Vratislavia Cantas w 2009 r. W białostockim koncercie, pod batutą Anny Moniuszko udział weźmie 60 artystów: Kameralny Chór A’capella Leopoldis (Ukraina), Zespołu Muzyki Dawnej Diletto (Polska) oraz 30-osobowa orkiestra.

Organizator: Fundacja Pro Anima

Koncert muzyki chasydzkiej w Wielkiej Synagodze w Tykocinie

Wystąpi polsko-amerykańskie trio w składzie: Alan Bern, Paweł Szamburski i Ksawery Wójciński. **Alan Bern** to znakomity pianista i akordeonista współczesnej muzyki żydowskiej, kompozytor i aranżer. Od ponad 30 lat pracuje nad odrodzeniem muzyki klezmerskiej i jidysz. Założyciel kapeli Brave Old Word, z którą zagrał kilkaset koncertów na wszystkich kontynentach. Od 2008 roku występuje z założoną przez siebie grupą The Others Europeans Band. Jako muzyk i pedagog bierze udział w wielu festiwalach muzyki żydowskiej, a jego kompozycje były wielokrotnie nagradzane w Europie, USA i Izraelu.

Paweł Szamburski jest wybitnym klarncistą i kompozytorem młodego pokolenia, jednym z najciekawszych muzyków warszawskiej sceny improwizowanej. Chętnie eksperymentuje, sięgając po sample i elektroniczne przetworzenia klarinetowych brzmień, które łączy z akustycznym, pełnym ekspresji graniem. Współtworzy kilka muzycznych formacji m.in. kwartet klarinetowy Ircha Mikołaja Trzaski i zespół Cukunft Raphaella Rogińskiego, jest twórcą i liderem formacji Meritum i Horny Trees. Ze skrzypkiem Patrykiem Zabrockim tworzy duet Sza/Za komponujący dla teatru, kina niemego, słuchowisk i tańca współczesnego. Nie stroni od projektów solowych.

Ksawery Wójciński - kontrabasista, kompozytor i improwizator. Aktywnie uczestniczy w życiu polskiej i europejskiej sceny muzyki improwizowanej, koncertując i eksperymentując z brzmieniem oraz formą. W swoim dorobku ma kilka płyt nagranych ze światowej klasy muzykami oraz album solowy „The soul”. W ramach różnych projektów współpracuje między innymi z Uri Cainem, Michaelem Zerangiem, Wacławem Zimlem, Mikołajem Trzaską, Tomaszem Dudą. Jest muzykiem wszechstronnym: poza kontrabasem gra także na p

organizatorzy:

Jego zainteresowania kompozytorskie sięgają od muzyki dawnej po najbardziej wyrafinowaną, improwizowaną muzykę współczesną.

Organizator: Muzeum Podlaskie w Białymstoku

Taste the East - konferencja oraz after-parties

Dwudniowa konferencja animatorów kultury, menadżerów klubów, organizatorów festiwalu, właścicieli wytwórni płytowych i artystów z Europy Środkowej i Wschodniej, krajów Partnerstwa Wschodniego, związanych z elektroniczną muzyką klubową. Podsumowaniem każdego dnia będą otwarte koncerty z udziałem artystów - gości konferencji, a gwiazdami wieczorów będą Aiken z Hiszpanii oraz Etapp Kyle z Ukrainy. Ogółem, podczas dwóch muzycznych nocy zaprezentuje się około 20 artystów. Dodatkowo, w sobotni wieczór planowana jest sesja Boiler Room z sali kameralnej Opery i Filharmonii Podlaskiej, skąd transmitowane w świat będą występy artystów z Polski, Litwy i Białorusi. Celem projektu jest sieciowanie (networking) środowisk zaangażowanych w budowę i promocję sceny muzyki elektronicznej z krajów PW oraz Europy Zachodniej, gdzie Białystok wystąpi jako pomost i inicjator tego typu działań.

Organizatorzy: Stowarzyszenie Kreatywne Podlasie, Stowarzyszenie Pierwiastek Kultury, współpraca merytoryczna: Up To Date Festiwal

Białystok - Miasto Dobrej Muzyki

Muzyczne pożegnanie wakacji. Podczas koncertu na Rynku Kościuszki wystąpią popularne gwiazdy muzyki (Ewa Szlachcic, Bednarek i zespół T.Love) oraz laureat konkursu "Przebojem na antenę" Polskiego Radia Białystok - Mademoiselle Carmel & The Zebras.

Organizatorzy: Białostocki Ośrodek Kultury, Polskie Radio Białystok

"Białystok Main Heim"

Koncerty zespołów klezmerskich w Białymstoku i Supraślu. Wystąpią: Milo Kurtis i Orkiestra NAXOS, Amsterdam Klezmer Band, Magda Brudzińska Klezmer Trio oraz Rzeszów Klezmer Band.

Milo Kurtis i Orkiestra NAXOS

Milo Kurtis to multiinstrumentalista, grający na instrumentach etnicznych, pochodzących z różnych stron świata. Grek z pochodzenia. W 1972 roku wspólnie z Wojciechem Waglewskim założył zespół Ya-Sou, trzy lata później rozpoczął współpracę z legendarną grupą Osjan. W 1975 roku razem z Markiem Jackowskim założył Maanam. Brał udział w powstawaniu zespołu Izrael, występował w grupie Zgoda, Deuter i Voo Voo, współpracował z Tomaszem Stańko. Kilkanaście lat spędził w Stanach Zjednoczonych, po powrocie skupił się twórczo na grupie Drum Freaks, do której - oprócz polskich muzyków - zaprasza instrumentalistów z Ameryki, Afryki i Grecji. W 2012 powołał do życia projekt „Orkiestra Naxos” w którym zebrał muzyków z Grecji, Syrii, Izraela, Jemenu i Polski, na stałe

organizatorzy:

Muzyka NAXOS to połączenie kultur Europy, Bałkanów i Bliskiego Wschodu, polska odpowiedź na coraz popularniejszy na świecie nurt muzyczny łączący kultury i gatunki muzyczne, połączenie muzyki greckiej i arabskiej z funky i muzyką klasyczną. Znalazły się tu też elementy jazzu i muzyki żydowskiej.

Amsterdam Klezmer Band

Nazywani "The Pogues muzyki klezmerskiej"! Amsterdam Klezmer Band w ciągu 17 lat swego istnienia wyrósł na gwiazdę międzynarodowych festiwali. Siedmioosobowy zespół łączy w swej muzyce tradycję klezmerską z elementami tanecznej muzyki cygańskiej i bałkańskiej, uzupełniając całość nowymi brzmieniami funk, jazz, ska i hiphop. Amsterdam Klezmer Band zabiera słuchaczy w podróż po nieistniejącym świecie Europy Wschodniej, mieszając w niezwykle sposób tradycyjną muzykę Yiddish z wpływami bałkańskimi, tureckimi, rumuńskimi, cygańskimi i rosyjskimi. Muzycy rezygnują z czystej formy muzyki klezmerskiej, na rzecz szaleńczej mikstury porywającej do tańca, specyficznej multikulturowej atmosfery ulic i knajp dawnej Europy. W muzyce zespołu czuć szaleństwo, radość i dekadencję, knajpianą atmosferę miast i miasteczek pogranicza kultur. Nie przypadkiem jego żywiołem są koncerty - na żywo są istnym wulkanem energii, każdy z siedmiu muzyków gra na kilku instrumentach, tworząc niezwykle wielobarwny spektakl.

Magda Brudzińska Klezmer Trio

Zespół wykonujący wokально-instrumentalną muzykę klezmerską, inspirowaną muzyką tradycyjną Żydów Aszkenazyjskich oraz folkem Europy centralnej i Bałkanów. Czerpie z tradycyjnych melodii galicyjskiej diaspory, łącząc je ze współczesnymi tradycjami wykonawczymi nowoczesnymi brzmieniami. Swoje oryginalne brzmienie zawdzięcza również niezwyklej niskiej, oryginalnej i ciepłej barwie głosu wokalistki, śpiewającej piosenki w języku jidysz. Magda Brudzińska koncertuje na wielu scenach w kraju i za granicą, zawsze wzbudzając swymi występami emocje i spore zainteresowanie. Skład: Magda Brudzińska - śpiew i altówka, Jacek Kopiec - akordeon, Piotr Południak - kontrabas.

Rzeszów Klezmer Band

Zespół powstał w 2004 roku, od tej pory często i z powodzeniem koncertuje w Polsce i na świecie. Utwory wykonywane przez muzyków to tradycyjne melodie klezmerskie, aranżowane w taki sposób, aby zawrzeć w nich elementy tradycji i nowoczesności. RKB ma na koncie dwie płyty: „Siedem” i „Kameleon”. Młodzi i energiczni muzycy sprawiają, że muzyka w ich wykonaniu przemawia do szerokiego grona publiczności. Ich koncerty są żywiołowe, różnorodne, porywające. Muzyka zespołu Rzeszów Klezmer Band momentami porywa do tańca, kusząc zmysłowymi nastrojami, innym razem wzrusza rzewnymi brzmieniami... Skład: Jacek Anyszek - klarnet; Mateusz Chmiel - klarnet, saksofon; Dariusz Kot - akordeon; Wojciech Jajuga - kontrabas; Kamil Siciak - perkusja; Katarzyna Błat - śpiew.

Organizatorzy: Towarzystwo Przyjaciół Kultury Żydowskiej w Białymstoku, Białostocki Ośrodek Kultury, Centrum Kultury i Rekreacji w Supraślu

Koncerty Barucha Finkelsteina w Wielkiej Synagodze w Tykocinie

Baruch Finkelstein jest od 1989 roku głównym kantorem Wielkiej Synagogi w

Sank **organizatorzy:**

Karierę artystyczną rozpoczął w 1973 roku. Obdarzony przez naturę elastycznym głosem o pięknym brzmieniu i skali (bas baryton 2 i pół oktawy), ukończył Konserwatorium w Leningradzie. Przez ponad 15 lat występował w partiach solowych na deskach teatrów operowych Petersburga. W 1979 roku artysta trafił do synagogi. Zainteresowanie kulturą, tradycją i historią żydowską, studia nad Torą i językiem hebrajskim oraz śpiew w chórze synagogałnym sprawiły, że jego droga zawodowa i artystyczna uległa gwałtownej zmianie i związała jego życie z Synagogą. Nie miał wykształcenia w tym kierunku, musiał więc samodzielnie studiować arkana sztuki kantoralnej. W 1990 roku studiował wykonawstwo sztuki kantoralnej pod kierunkiem światowej sławy kantora Josepha Malovany'ego w Nowym Jorku. Liczne występy na całym świecie przyniosły mu międzynarodowe uznanie i sławę. Swój kunszt przekazuje młodym adeptom sztuki wokalne, którzy już teraz z sukcesem uprawiają muzykę kantoralną w Wilnie, Moskwie, Mińsku, Petersburgu, a także w USA i Izraelu. Baruch Finkelstein jest również organizatorem i kierownikiem męskiego chóru synagogałnego i zespołu muzyki klezmerskiej. Od wielu lat wykłada w Konserwatorium Petersburskim. Współpracował m.in. z Krzysztofem Pendereckim, wykonując partię solową w dziele oratoryjnym polskiego kompozytora – „Kadysz”. Dwa koncerty Barucha Finkelsteina odbędą się w tykocińskiej synagodze. Podczas pierwszego koncertu usłyszymy klasyczne liturgiczne kompozycje żydowskie oraz pieśni weselne w języku jidysz. Na drugi koncert składać się będą pieśni liturgiczne, piosenki estrady izraelskiej, pieśni narodowe w języku jidysz oraz pieśni rosyjskich kompozytorów o tematyce żydowskiej.

Organizator: Muzeum Podlaskie w Białymstoku

„Gilgamesz” Teatru Chorea

Koncert - spektakl Teatru Chorea, w reżyserii Tomasza Krzyżanowskiego na chór, trio jazzowe i kwartet smyczkowy. Niezwykłe i oryginalne odczytanie jednego z najstarszych zachowanych poematów epickich. To pierwsza pełna adaptacja muzyczna Eposu o Gilgameszu inspirowana zapomnianym brzmieniem języka akadyjskiego i tajemniczą kulturą starożytnego Sumeru. Podczas koncertu usłyszeć można 10 utworów opowiadających o poszukiwaniu tajemnicy nieśmiertelności przez legendarnego władcę Gilgamesza. W warstwie dźwiękowej spotykają się współczesne brzmienia i elementy tradycji muzycznych Bliskiego i Dalekiego Wschodu.

Organizator: Białostocki Ośrodek Kultury

Wojciech Majewski gra Skriabinę

Wojciech Majewski - pianista, kompozytor, aranżer, pedagog. Występował z wieloma znakomitymi artystami takimi jak Tomasz Szukalski, Jan Ptaszyn Wróblewski, Zbigniew Namysłowski, Joe La Barbera, Henryk Miśkiewicz, Palle Danielsson. Koncertował na międzynarodowych scenach i festiwalach. Należy do nielicznego grona artystów, których kompetencje muzyczne oraz wszechstronność pozwalają na tworzenie i wykonywanie zarówno jazzu, jak i muzyki klasycznej. Jego jazzowe interpretacje piosenek M. Grechuty spotkały się z entuzjastycznym podejściem po wydaniu albumu „Grechuta”, zaś po autorskim debiucie „Zamyślenie” i kolejnym krążku „Opowieść” pojawiły się kolejne nagrody i wyróżnienia. W kwietniu tego roku ukazał się album „Wojciech Majewski gra Skriabinę”.

organizatorzy:

kompozytora Aleksandra Nikołajewicza Skriabina (1872-1915), upamiętniające setną rocznicę jego śmierci. Jednym z pierwszych słuchaczy płyty był Nigel Kennedy, który nazwał Majewskiego „największym polskim pianistą naszych czasów”. Cykl miniatur Skriabina ukazuje go jako jednego z najwybitniejszych kontynuatorów „myśli” chopinowskiej, który w oryginalny sposób rozwinął fakturę fortepianową i wytyczył nowe horyzonty rozwoju muzyki europejskiej i światowej.

Organizator: *Towarzystwo Przyjaciół Kultury Żydowskiej w Białymstoku*

Potańcówka Miejska

Podczas potańcówki w plenerze zabrzmiały klasyczne swingi, fokstroty, walce i jazz nowoorleański. Podczas imprezy wystąpi zespół estradowy, który przypomni klimat dawnych potańcówek w plenerze. Imprezę wzbogaci muzyka grana na dwóch starych oryginalnych patefonach z napędem zegarowym, obsługiwanych przez multiinstrumentalistę Zbigniewa Rusiłowicza.

Organizatorzy: *Białostocki Ośrodek Kultury, Faktoria Spółdzielnia Socjalna w Zielonce*

Koncert Chóru Miejskiego z Grajewa

Chór Miejski istnieje od 2013 roku, działa przy Miejskim Domu Kultury w Grajewie. Tworzą go przedstawiciele różnych pokoleń, reprezentanci różnych zawodów. Dyrygentką chóru jest absolwentka Wyższej Szkoły Muzycznej w Białymstoku Ewelina Kamińska. W swoim repertuarze chór posiada tradycyjne pieśni żydowskie w języku hebrajskim i jidysz, wykonuje także utwory w języku polskim.

Organizatorzy: *Białostocki Ośrodek Kultury, Centrum Edukacji Obywatelskiej Polska - Izrael*

Warsztaty gry na cymbałach

Cymbały to niezwykle instrument, trochę już dziś zapomniany. Obecnie można go czasem usłyszeć w muzyce węgierskiej, żydowskiej oraz cygańskiej, niekiedy w składzie zespołów folkowych, zwłaszcza ze wschodniego pogranicza. W ramach festiwalu proponujemy warsztaty gry na tradycyjnych cymbałach dla osób powyżej 15. roku życia. Warsztaty skierowane są do dziewięciu osób, które przez trzy dni (1,5 godziny dziennie) będą się uczyć gry na cymbałach. Warsztaty będą miały charakter otwarty - osoby chętne będą mogły uczestniczyć w zajęciach jako obserwatorzy. Warsztaty poprowadzi Zbigniew Rusiłowicz - muzyk, instrumentalista, i pasjonat cymbałów. Podczas warsztatów uczniowie w zapoznają się z rodzajami, historią, budową oraz technikami gry na cymbałach.

Organizatorzy: *Białostocki Ośrodek Kultury, Faktoria Spółdzielnia Socjalna w Zielonce*

organizatorzy:

INNY WYMIAR SZTUKI

"ZBIÓR/ZBOR - konstruowanie archiwum" - białoruska sztuka współczesna

Dokumentacja czterdziestu najważniejszych wypowiedzi artystycznych białoruskiej sztuki współczesnej z lat 1991–2015. Organizacja i ekspozycja stały się możliwe dzięki materiałom zebranym przez Platformę badawczą białoruskiej sztuki współczesnej KALEKTAR (kalektar.org) na potrzeby specjalnego projektu ZBOR. Wystawa stanowi swoisty, publicznie dostępny podręcznik białoruskiej sztuki ostatnich dziesięcioleci. ZBOR ma też pełnić funkcję uniwersalnego fundamentu do dalszych, szczegółowych badań w tej sferze. Organizatorzy liczą na to, że dyskusja wokół prezentacji pociągnie za sobą refleksję na temat znaczenia sztuki, procesów jej ochrony, a także tworzenia kolekcji. Chcą stworzyć unikalny dla Europy Wschodniej projekt, zawierający szczegółową, profesjonalną informację o najważniejszych wypowiedziach artystów białoruskich z ostatnich lat. Kuratorzy: Siergiej Szabochin, Siergiej Kiriuszczenko; koordynator: Paweł Priebrażeński; artyści: Siergiej Babarieko, Izrail Basow, Grupa „Bergamot”, Grupa „Białoruski klimat”, Władimir Cesler i Siergiej Wojczenko, Oleg Cziornyj, Lena Dawidowicz, Ewelina Domnicz, Andrzej Durejko, Żanna Gladko, Żanna Grak, Michał Gulin, Oksana Gurinowicz, Oleg Juszko i Kirił Łubiniec, Siergiej Kiriuszczenko, Artur Klinow, Aleksander Komarow, Aleksej Koszkarow, Andrzej Lenkiewicz, Grupa „Lipowyj Cwiet”, Aleksej Łuniow, Wika Mitriczenko, Duet Galina Moskaliowa i Władimir Szachlewicz, Maryna Napruszkina, Aleś Puszkina, Grupa Revision, Witalij Rożkow (Bismark), Ludmila Rusowa, Igor Sawczenko, Olga Sazykina, Antonina Słobodziczikowa, Anna Sokołowa, Tamara Sokołowa, Siergiej Szabochin, Anna Szkolnikowa, Leon Tarasewicz, Igor Tiszyn, Maksim Tyimińko i Oleg Szutow, Wasilij Wasiljew, Aleksej Wielikżanin.

Organizator: Galeria Arsenał w Białymstoku

„Nasze ciało narodowe”

Do rozmowy o obrazie własnym państw i narodów Galeria Arsenał zaprosiła artystów z Polski, Ukrainy i Rosji. Jak widzą swoje narody? Jaki wizerunek własnych państw wynika z ich prac? Jak opisują kondycję wspólnoty narodowej? Artystki i artyści umieją mówić o pewnych stanach, jeszcze zanim te się skryształizują. Dzięki umiejętności obserwacji świata w różnych jego przejawach dotykają zjawisk, zbiorowych emocji i myśli, które organizują życie społeczne. Przyglądając się powszechnym zachowaniom, reakcjom i dyskusjom, zaglądając pod podszewkę deklarowanych, omawianych i prezentowanych postaw, dochodzą do niejawnych, wypieranych narracji na przykład na temat swojego kraju. Zaproszenie do projektu artystek i artystów z Polski, Ukrainy i Rosji wynika z terytorialnej bliskości, wspólnej historii – nasze kraje wchodziły w skład tych samych organizmów państwowych: Wielkiego Księstwa Litewskiego, Imperium Rosyjskiego i sowieckiej strefy wpływów, a poczucie wzajemnej odrębności, szczególnie od XIX wieku, jest bardzo silne we wszystkich tych narodach, podobnie jak swoiste napięcie między nimi (nami?). Rozmowy o tożsamości narodowej toczą się w wysokiej temperaturze. Wydaje się, że nasze kraje są teraz w trakcie przepracowywania obowiązujących wzorców. Kuratorka: Monika Szewczyk ; artyści: Polska - Adam Adach, Anna Baumgart, Hubert Czerepok, Aleksandra Czerniawska, Marek Raczkowski, Tomasz Rafa, Jadwiga Sawicka, Piotr Uklański; Rosja - Chto Delat, Piotr Pawlenski; Ukraina - David Chichkan, Włada Ralko, Mykola Ridnyj.

Organizatorzy:

Performance z Białorusi: Aleksander Kravchenko, Nataliya Lisovskaya, Wiktor Petrov, Sergey Zhdanovich

Kurator projektu, Wiktor Petrov: "Sztuka współczesna i sztuka performance przez długi czas były nieznane na Białorusi przede wszystkim z powodu blokowania wszelkich przejawów wolności w sztuce. Władza bała się wolnej i otwartej sztuki i nie zmieniło się to do dziś. Dlaczego tak się dzieje? Przyczyna jest prosta: wolna sztuka zmienia sposób myślenia, a władzom to nie jest na rękę. Sztuka łączy ludzi, a tego władza też nie lubi. (...) Dlatego sami artyści – za własne pieniądze i nakładem własnej pracy – zorganizowali w 1999 roku Międzynarodowy Festiwal Performance'u „Navinki”, który od początku swojego istnienia do dzisiaj jest jedynym corocznym festiwalem sztuki performance w Europie Wschodniej. W ciągu tych 16 lat brali w nim udział najwybitniejsi artyści z całego świata, również z Polski. Ze względu na obecną sytuację polityczną na Białorusi (nasz festiwal był kilkakrotnie zamykany) zdecydowaliśmy się na podróżowanie niewielkimi grupami artystów do różnych krajów europejskich i pokazywanie tam białoruskiego performance'u."

Organizator: Galeria Arsenał w Białymstoku

Instalacja „Białystoker”

Projekt polega na opakowaniu pożydowskiej, niezamieszkałej obecnie kamienicy przy ul. Młynowej 2 (pomiędzy jedną z trzech zachowanych w Białymstoku synagog a nieistniejącym najstarszym kirkutem, w dawnej dzielnicy żydowskiej zwanej Chanajkami) w banery z nadrukowanymi archiwalnymi fotografiami żydowskich mieszkańców miasta. Będą to portrety z książki „Białystok. Photo album of a renowned city and it's jews the world over”, wydanej w Nowym Jorku w 1951 roku przez Davida Sohna, który mimo, że większość życia spędził w Stanach, do końca nazywał siebie „Białystokerem”. Zawiera ona około 1200 zdjęć, które Sohn zebrał z rozrzuconych po całym świecie diaspor, w tym większość to portrety dawnych żydowskich mieszkańców Białegostoku: rabinów i syjonistów, kramarzy i kantorów, robotnic i artystów itd. Brama kamienicy tworzy kilkumetrowy tunel, który zostanie wyklejony żydowskimi gazetami i afiszami z przedwojennego Białegostoku.

Organizator: Stowarzyszenie Edukacji Kulturalnej WIDOK

Instalacja inspirowana architekturą judaistyczną

W ramach festiwalu powstanie instalacja artystyczna inspirowana architekturą judaistyczną, nawiązująca do kopuły Wielkiej Synagogi w Białymstoku, spalonej podczas II wojny światowej. Konstrukcja, wykonana z przezroczystej pleksi o wymiarach 3x3x3 m, obejmie żebrowaną kopułę oraz łuki architektoniczne. Wewnątrz instalacji zostaną umieszczone betonowe buty, w których znajdą się światła imitujące ogień. Całość ma stworzyć klimat sacrum i skłonić do refleksji nad historią Żydów niegdyś zamieszkujących nasze miasto. Duży wpływ na odbiór instalacji będzie miało światło - za dnia naturalne, zaś nocą sztuczne. Instalację stworzy Paulina Horba, artystka młodego pokolenia, mająca na koncie wiele wystaw i liczne udział w projektach, festiwalach i plenerach

organizatorzy:

Organizator: Wojewódzki Ośrodek Animacji Kultury w Białymstoku

Mural kolażowy #1 "Pamięć"

Przestrzenna instalacja luminescencyjna w postaci muralu kolażowego. Mural kolażowy to projekt, będący kolażem trzech technik artystycznych: reliefu (płaskorzeźby), muralu (powłoki malarskiej) i instalacji świetlnej (źródeł światła wkomponowanych w prace). Dzięki stworzeniu wypukłego muralu osiągnięty zostanie efekt przestrzenny muralu widoczny w świetle dziennym. Dzięki wykorzystaniu innowacyjnej technologii wtopienia światła na powierzchni muralu i reliefu, uzyskany efekt świetlny dokonywać będzie metamorfozy całej pracy. Widoczny w dzień obraz zmienia się w nowe dzieło, ukazujące inny kontekstowo i wizualnie przekaz.

Organizator: Stowarzyszenie Kreatywne Podlasie

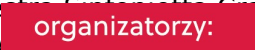
„Portret potrójny - Triple portrait” - wystawa, pokaz, film, warsztaty

Motywy przewodnim projektu jest wędrówka. Polski fotograf Michał Zieliński wraz z piątką artystów z Polski, Ukrainy i Białorusi wyruszył w lipcu na spotkanie z „tutejszymi” - mieszkańcami podlaskich wsi i miasteczek, gdzie hasło „tygiel kultur” znajduje konkretne odzwierciedlenie w codziennym życiu. Dokumentacja i artystyczne przetworzenie tej wyprawy dokonywało się w drodze eksperymentu. Fotografie powstawały w technice mokrego kolodionu, znanej od początków fotografii, obecnie unikatowej. Żmudna, wymagająca, pracochłonna, ale zapewniająca niepowtarzalny efekt metoda rejestrowania i utrwalania obrazu, pasuje do wymogów projektu, nastawionego raczej na budowanie relacji ze spotykanymi osobami, a nie wyłącznie na zarejestrowanie doskonałych technicznie kadrów. Podczas festiwalu, w Szczytach-Dzięciołowie odbędzie się specjalna prezentacja „Portretu potrójnego” - można będzie obejrzeć kolodiony, poznać realizatorów projektu, spotkać bohaterów, uwiecznionych na zdjęciach, zobaczyć dokumentację fotograficzną i film zrealizowany przez Bartosza Tryznę. W Białymstoku można będzie zobaczyć wystawę oraz wziąć udział w warsztatach tworzenia fotografii metodą mokrego kolodionu.

Organizator: Centrum im. Ludwika Zamenhofs

INNY WYMIAR FILMU

Kino Sąsiedzi: film „Benya Krik” z muzyką na żywo KROKE

KROKE – krakowska formacja założona w 1992 roku przez Tomasza Lato (kontrabas), Tomasza Kukurbę (altówka) i Jerzego Bawoła (akordeon). Zespół, początkowo kojarzony głównie z muzyką klezmerską, obecnie sięga po inspiracje do muzyki etnicznej i autorskie improwizacje. Tworzy własny styl, nie tylko doceniany przez publiczność, ale także artystów z całego świata. Jeden z utworów zespołu znalazł się na ścieżce dźwiękowej filmu Davida Lyncha "Inland Empire", a spotkanie KROKE z Nigelem Kennedym zwieńczyła wspólna płyta "East Meets East". Zespół współpracował m.in. z Anną Marią Jopek, Edytą Geppert, zespołem Tindra, skrzypkiem Diego Galazem, wokalistką Urną Chahar Tugchi i orkiestrą Sinfonia. Organizatorzy:

„Benya Krik” (ZSRR, 1926) - niemy film w reż. Vladimira Vilnera, według scenariusza Izaaka Babla. Tytułowy Benya, rosyjski gangster żydowskiego pochodzenia, jest bohaterem zbioru krótkich opowiadań "Opowieści z Odessy" Babla. Prawie natychmiast po swojej premierze w Kijowie w 1927 roku, film został zakazany przez Ukraińskie Biuro Edukacji Politycznej.

Organizator: Białostocki Ośrodek Kultury

Kino Sąsiedzi: pokaz filmu „Dybuk” w Wielkiej Synagodze w Tykocinie

"Dybuk" (1937) w reż. M. Waszyńskiego to najwybitniejszy film żydowski wyprodukowany w Polsce i pierwszy nakręcony całkowicie w języku jidysz. Fabuła zaczerpnięta została ze sztuki scenicznej Szymona An-skiego i nawiązuje do tradycji chasydów. Dwaj przyjaciele, Nissen i Sender, ślubują sobie, że ich dzieci połączy węzeł małżeński. Senderowi rodzi się córka Lea, a Nissenowi syn Chonen. Po 18 latach, nieświadomy dawnych przysięg Chonen przybywa do domu Sendera i zakochuje się w Lei. Ojciec chce jednak wydać Leę za bogatszego i starszego kandydata. Zrozpaczony Chonen, pilny student kabały, zwraca się o pomoc do ciemnych mocy i... pada martwy. W dniu ślubu w Leę wstępuje Dybuk - duch Chonena, który nie chce się rozstać z ukochaną...

Michał Waszyński (ur. w 1904 roku jako Mosze Waks) swoją przygodę z filmem zaczynał m.in. jako asystent Murnaua. Reżyserował głównie popularne komedie i melodramaty z wątkiem kryminalnym, które wyróżniały się na tle ówczesnych produkcji wysokim poziomem artystycznym. Za "Kult ciała" został nagrodzony Złotym Medalem na Festiwalu Filmowym w Nicei. Odkrył wiele talentów aktorskich, w tym Mieczysławę Ćwiklińską. Do 1939 roku zrealizował 41 filmów fabularnych. Po wojnie tworzył we Włoszech. *Prelekcję przed filmem wygłosi dr Renata Piątkowska z Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN.*

Organizator: Białostocki Ośrodek Kultury, współorganizator: Muzeum w Tykocinie - Oddział Muzeum Podlaskiego w Białymstoku

Pokaz filmu "Fabryka Wielkich Mistrzów (Kopiści)"

Akcja filmu według scenariusza i w reżyserii Dariusza Grzeszczyka, rozpoczyna się w 1941 roku w okupowanej przez Niemców Polsce, a dokładnie na obszarze nowo powstałego getta w Białymstoku. Niemiecki fabrykant i działacz NSDAP Oskar Steffen tworzy profesjonalne atelier do kopiowania największych dzieł malarstwa światowego pod nadzorem nazisty i namiestnika Prus Wschodnich Ericha Kocha. Kilkunastoosobowa grupa wykształconych polskich artystów, malarzy pochodzenia żydowskiego pod kierownictwem Abrahama Bermiana kopiuje zlecone przez Niemców obrazy...

Organizator: Galeria im. Sleńdzińskich w Białymstoku

INNY WYMIAR TEATRU

„Dzienniki Majdanu. Wschód!"

Spektakl na podstawie dramatu Ukrainki Natalii Worobyt. Na parkingu przy starym dworcu parkuje zdezelowany i poturbowany radziecki samochód - błękitna ŁADA z 1981 r. Wysiada z niego pięć osób, które opowiedzą heroiczne, makabryczne i poruszające historie wprost z kijowskiego Majdanu, miejsca symbolu odradzającej się wolności

organizatorzy:

na gorąco relacje świadków i uczestników ukraińskiej obywatelskiej rewolucji. Jest to także uteatralizowana próba rekonstrukcji wydarzeń od pierwszych łagodnych studenckich protestów, aż po wydarzenia z lutego, podczas których Ukraińcy walczyli już nie tylko o godność ale i własne życie. Koncept/reżyseria: Mateusz Tymura; współpraca: Monika Kwiatkowska; przekład: Agnieszka Lubomira Piotrowska; sounddesign: Adam Frankiewicz; choreografia: Ewa Hubar; współpraca scenograficzna: Piotr Łasiewicki, Katarzyna Kapuścińska; projekcje: Lucjusz Sawicki, Sebastian Łukaszuk; koordynacja: Marina Dashuk; aktorzy: Aleksandra Padzikowska, Błażej Piotrowski, Natalia Sakowicz, Wojciech Schabowski, Błażej Twarowski.

Organizatorzy: Fundacja "Przestrzeń" / Teatr Latarnia

„Traktat o manekinach” Teatru Wierszalin

Fragment "Sklepów Cynamonowych" to punkt wyjścia do rozważań na temat nieodgadnionej natury człowieka, a nie ilustracja tekstu Brunona Schulza. Bohaterowie spektaklu wciągają widza w świat mistycyzmu i tajemnicy ożywionej materii. Scenografia Julii Skuratowej – najpierw pracownia krawiecka – zamienia się raz w kino, raz w fabrykę, raz w wielki plac demonstracyjny, dając szansę na uczestnictwo w wydarzeniach, które zmieniały świat w pierwszej połowie XX wieku. Projekcje multimedialne, ogarniające całą dekorację, wprowadzają historyczny kontekst opowieści i dają namacalny dowód na istnienie materii ożywionej. Wszak kino to materia, która ożywa wciąż pozostając materią. Na czym więc polega jej sekret?

Organizator: Białostocki Ośrodek Kultury, Teatr Wierszalin

INNY WYMIAR SPOŁECZNOŚCI

Spacer edukacyjny "Znikające miejsca i ludzie 3"

Spacer po dzielnicach Piaski i Chanajki, zapomnianej okolicy, która praktycznie utraciła swój dawny charakter. Obie dzielnice odgrywały bardzo ważną rolę w przedwojennym i powojennym Białymstoku. W trakcie spaceru przypomniane zostaną postaci ważne dla naszego miasta, m.in. Ryszard Kaczorowski i Berta Szaykowska, a także ulice i miejsca (istniejące i zapomniane), o których pamięć zachowała się w archiwach oraz barwnych opowieściach i wspomnieniach starszych białostoczan. Będą to m.in. ulice Garbarska, Śledziowa, Żelazna, Szpitalna, Wesola, Mazowiecka oraz Rynek Sienny. Do wspólnego spaceru zachęcane są zwłaszcza osoby zainteresowane mało znanym obliczem Białegostoku, ale także dawni i obecni mieszkańcy os. Tysiąclecia, Piaski i śródmieścia.

Organizator: Galeria im. Słędzińskich

Szlak Dziedzictwa Żydowskiego w Białymstoku - ścieżki z zagadkami

W oparciu o Szlak Dziedzictwa Żydowskiego w Białymstoku zostaną zrealizowane dwie ścieżki: biograficzna - nawiązująca do postaci pochodzenia żydowskiego oraz takich

organizatorzy:

różnych okresach historycznych; kulturalna - poświęcona różnym przejawom aktywności artystycznej i estetycznej białostockich Żydów oraz działalności kulturalnej prowadzonej w żydowskich obiektach po wojnie i współcześnie.

Organizatorzy: Fundacja Uniwersytetu w Białymstoku, Białostocki Ośrodek Kultury

Warsztaty tradycyjnych sportów krajów Wschodu

Otwarte warsztaty dla dzieci, młodzieży i dorosłych, poświęcone tradycyjnym sportom z krajów Partnerstwa Wschodniego. Podczas pokazów uczestnicy obejrzą krótką prezentację dotyczącą kraju pochodzenia danej dyscypliny, poznają zasady każdej gry i obejrzą pokazy prowadzone przez sześciuosobową drużynę. Pole do gier stanowić będą poszczególne fragmenty Rynku Kościuszki. Poznamy takie gry jak chilingaghaj (Azerbejdżan), lakhtakhagh (Armenia), ducza/gorodki (Ukraina), ekstrameta (Polska), cruol (Mołdawia), piekar (Białoruś), lelo burti (Gruzja). Ostatni z pokazów wymaga zaangażowania większej liczby osób, do udziału zostaną więc zaproszeni wszyscy widzowie. Po zakończeniu pokazów, wszyscy chętni, pod okiem instruktorów - zawodników, będą mogli spróbować swych sił w poszczególnych dyscyplinach.

Organizatorzy: Federacja Ekwilibrium, Fundacja M.I.A.S.T.O Białystok

Organizatorzy Wschodu Kultury/Innego Wymiaru:

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Narodowe Centrum Kultury
Kultura Dostępna
Miasto Białystok
Białostocki Ośrodek Kultury (koordynator festiwalu)
Centrum Edukacji Obywatelskiej Polska-Izrael
Centrum im. Ludwika Zamenhofa
Faktoria Spółdzielnia Socjalna w Zielonce
Fundacja M.I.A.S.T.O. Białystok
Fundacja Pro Anima
Fundacja „Przestrzeń”
Fundacja Uniwersytetu w Białymstoku
Galeria Arsenał
Galeria im. Slendzińskich
Muzeum Podlaskie w Białymstoku
Opera i Filharmonia Podlaska
Pierwiastek Kultury
Polskie Radio Białystok
Stowarzyszenie Edukacji Kulturalnej WIDOK
Stowarzyszenie Kreatywne Podlasie
Teatr Wierszalin
Wojewódzki Ośrodek Animacji Kultury

Patronat Honorowy:

Ambasada Republiki Armenii

Pat organizatorzy:

TVP Kultura
Polskie Radio
Polskie Radio Białystok
Gazeta Wyborcza
Gazeta.pl Białystok
BiałystokOnline.pl
TVP Białystok

WYDARZENIA TOWARZYSZĄCE:

Wystawa "Dizajn pogranicza. Polsko-białoruska sztuka ludowa w nowoczesnym wzornictwie"

Wystawa prac inspirowanych wzornictwem ludowym z pogranicza polsko-białoruskiego stanowi zwieńczenie projektu pt. „Dialogi z Sąsiadami 3 - Śladami znaczeń wzornictwa ludowego na pograniczu polsko-białoruskim”, zrealizowanego przez Stowarzyszenie DRUMLA.

Możemy zobaczyć nietuzinkowe i świeże prace 16 młodych projektantów, architektów i grafików z Polski i Białorusi, którzy wzięli udział w letnich warsztatach projektowania użytkowego, inspirowanego wzornictwem ludowym. W trakcie tych spotkań uczestnicy przemierzali wspólnie Podlasie oraz Grodzieńszczyznę, podążając śladami charakterystycznego dla tych terenów wzornictwa ludowego, związanego ze zdobnictwem drewnianych domów oraz haftem i tkactwem ludowym. Zainspirowani w ten sposób zaprojektowali następnie przedmioty sztuki użytkowej.

Na kolejnym etapie projektu ogłoszony został otwarty konkurs „Dizajn na ludowo!”, na który podobne prace napłynęły z całej Polski oraz Białorusi. Wszystkie zostały ocenione przez grono ekspertów, a najlepsze spośród nich można będzie zobaczyć na wystawie. Składa się ona z 22 dużych plansz prezentujących prace przygotowane przez uczestników projektu oraz zgłoszone do konkursu, wraz z inspiracjami ludowymi, które przyczyniły się do ich powstania. Nieocenioną wartością tej inicjatywy jest fakt, że część projektów doczekała się już pierwszych prototypów!

Organizatorzy: Stowarzyszenie na rzecz Ziemi Podlaskiej DRUMLA, Białostocki Ośrodek Kultury

Wystawa plenerowa "Rozciągnięci"

„Rozciągnięci - to my, młodzi studenci, albo dopiero co po studiach. Pochodzimy stąd, z Białegostoku, tu się uczyliśmy, tu wracamy na święta. Ale jesteśmy właśnie rozciągnięci - po całej Polsce. Studiujemy w Krakowie, Warszawie, Poznaniu, Katowicach. Wszyscy jesteśmy związani ze sztuką, studiujemy grafikę, wzornictwo, architekturę wnętrz, scenografię. Ale jednocześnie wracamy do Białegostoku. Czemu? Coś nas tu CIĄGNIE, stąd pochodzimy. Jakaś część nas chce zachować CIĄGŁOŚĆ z tym miejscem. Tą wystawą chcemy się przypomnieć, powrócić. Na nowo poczuć się przyciągniętym do miejsca, w którym nie do końca już czujemy się SWOJO. Nie wiemy, czy tu wrócimy na stałe

organizatorzy:

żyliśmy, zanim zaczęło się nasze ROZCIĄGNIĘCIE”. Rozciągnięci to: Rozalia Ogonowska - UA w Poznaniu, kierunek: grafika; Aleksandra Birycka - Politechnika Śląska, kierunek: architektura wnętrz; Dominika Godlewska - Wydział Sztuki Uniwersytetu Pedagogicznego, kierunek: grafika; Aleksandra Jakuć - UA w Poznaniu, kierunek: wzornictwo; Łukasz Radziszewski - ASP w Warszawie, kierunek: grafika; Agata Łobaczuk - ASP w Krakowie, kierunek: wzornictwo; Katarzyna Minkowska - ASP w Warszawie, kierunek: scenografia.

Organizatorzy: Pracownia Aktywności Obywatelskiej, Białostocki Ośrodek Kultury

organizatorzy: